

Eigersund kommune – Saksframlegg politisk sak

Dato: 20.05.2015
Arkiv: : FE - 112
Arkivsaksnr.: 14/1051
Journalpostløyenr.: 15/15544

Avdeling: Sentraladministrasjonen
Enhet: Sentralstaben
Saksbehandler: Helgevold, Ketil
Stilling: Rådmann
Telefon: 51 46 80 13
E-post: ketil.helgevold@eigersund.kommune.no

Saksnummer	Utvalg	Møtedato
022/15	Felles brukerutvalg	03.06.2015
065/15	Formannskapet	11.06.2015
046/15	Kommunestyret	15.06.2015

Kommunereform - veien videre

Sammendrag:

Alle kommunestyrene i Dalane har gjort vedtak om å delta i utredningsprosess rundt kommunereform-arbeidet.

Regionråd Dalane vedtok 9. februar 2015 at det skulle gjennomføres en *analyse- og kunnskapsdag for formannskapene i Dalane* (gruppeledere som ikke sitter i formannskapene ble også invitert til å delta). I tillegg ble det bestemt at de administrative ledergruppene i Dalanekommunene skulle gjennomføre et tilsvarende opplegg.

Utover dette ble det i Regionråd Dalane sitt møte den 18.05.15 vedtatt en anbefalt mal for hvordan prosessen med kommunereform skal skje i Dalane. Denne saken bygger på denne anbefalingen.

Både ledergruppene og formannskapene i Dalane har vært samlet, i to ulike samlinger, for å gjøre vurderinger av ulike sider ved kommunen opp mot en eventuell, framtidig kommunesammenslåing.

Telemarkforskning har bistått Dalanekommunene i dette arbeidet. Prosessene på de to arbeidssamlingene ble gjennomført som «SWOT»-analyser. «SWOT» står for styrker (strengths), svakheter(weaknesses), muligheter(opportunities) og trusler (threats). Det er et analyseverktøy for å kartlegge organisasjons sterke og svake sider, og identifisere eventuelle muligheter og trusler. Det fokuseres både på interne og eksterne faktorer.

Oppsummeringen av innspillene er referert i saken, og en ytterligere utvidet oppsummering finnes vedlagt dette saksframlegget.

Fristen for Eigersund kommune til å fatte vedtak om endelig veivalg i forbindelse med den pågående kommunereformprosessen er juni 2016. Før denne tid må det gjøres en jobb i forhold til hvilke alternative løsninger som er mulige og ønskelige. Det må forhandles med

kommuner som eventuelt vil ønske å slå seg sammen med Eigersund kommune. I tillegg er det viktig at innbyggerne involveres i prosessen så tidlig som mulig – og at det gis fortløpende informasjon om prosessen – og foreløpige resultater.

Det er også viktig å minne om at både ekspertutvalget, som har behandlet spørsmål knyttet til kommunereformprosessen, og regjeringen har stadfestet at en kommune på Eigersund kommune sin størrelse er stor nok til å stå på egne bein. Rådmannen mener likevel at Eigersund kommune skal være på tilbudssiden og tilby de andre kommunene i Dalane et samarbeid. Dette kan gi gode synergieffekter på sikt. Dette avhenger i så fall av hvordan prosessen blir – og ikke minst hvordan et forhandlingsresultat ser ut. Dette er forhold som rådmannen vil komme tilbake til i neste omgang.

Rådmannens forslag til vedtak:

Formannskapet innstiller til kommunestyret:

1. Eigersund kommune stiller seg positive til en kommunereform som sikrer gode og likeverdige tjenester til innbyggerne, en helhetlig og samordnet samfunnsutvikling, bærekraftige og økonomisk robuste kommuner, og som er med på å styrke lokaldemokratiet.
2. Det nedsettes et forhandlingsutvalg bestående av ordfører, varaordfører og gruppeleder for største opposisjonsparti. Rådmannen er sekretær for utvalget. Formannskapet oppnevnes som referansegruppe for forhandlingsutvalget.
3. Forhandlingsutvalget gis følgende mandat:
 - Det etableres samtaler med Sokndal kommune, Lund kommune og Bjerkreim kommune for å avklare om det foreligger et ønske om å gå i forhandlinger med Eigersund kommune med en intensjon om kommunesammenslåing.
 - Det føres forhandlinger med de kommuner som ønsker dette. Disse forhandlingene må minst avklare følgende:
 - a. Kommunnavn og kommunevåpen
 - b. Lokalisering av kommunesenter
 - c. Hvilke funksjoner skal kommunesenteret inneholde
 - d. Prinsipper for organisering av den nye kommunen
 - e. Tjenester som fortsatt skal være lokalisert i ulike lokalsamfunn
 - f. Økonomi – (pensjonsforpliktelser, gjeld, fond, investeringer med utbytte, vedlikeholdsgrad av bygninger mv)
 - g. Politisk struktur og representasjon
 - h. Ansattes plikter og rettigheter

Forhandlingsresultatet legges frem for politisk behandling slik at endelig vedtak i saken fattes innen sommerferien 2016.

4. Hvis det kun oppnås positivt forhandlingsresultat med én av Dalanekommunene etableres det ikke en ny kommune. I et slikt tilfelle inkorporeres den minste kommunen i den største.
5. Det legges til grunn en informasjons- og kommunikasjonsplan som sikrer god innbyggerinvolvering – og som baseres på følgende hovedelementer:
 - i. Informasjon på kommunens nettsider
 - j. Folkemøter (sensommeren 2015 og vinteren 2016)
 - k. Fokusgrupper med ulike grupper av innbyggere som gir innspill til forhandlingsutvalget
 - l. Intern kommunikasjon – særlig med ansattes representanter og gjennom medvirkningsprosesser.

Møtebehandling fra Felles brukerutvalg 03.06.2015

BRU - behandling:

EDMUND IVERSEN (bru) foreslo:

"Saken tas til orientering."

Votering:

Enstemmig vedtatt.

BRU-022/15 vedtak:

Saken tas til orientering.

Vedtaket er enstemmig.

Møtebehandling fra Formannskapet 11.06.2015

FS - behandling:

"Punkt 3 gis slike endringer:

- Det etableres samtaler med Sokndal kommune, Lund kommune og Bjerkreim kommune for å avklare om det foreligger et ønske om å gå i forhandlinger med Eigersund kommune

med en intensjon **å bygge en ny kommune.**

- Det føres forhandlinger med de kommuner som ønsker dette. Disse forhandlingene **bør** avklare følgende:

e. **Lokal tjenesteproduksjon** som fortsatt skal være lokalisert i ulike lokalsamfunn."

Votering:

Rådmannens innstilling punkt 1-2 enstemmig vedtatt.

Rådmannens innstilling punkt 3, men unntak av punktene som omfattes av Tengesdals endringsforslag punkt 3, enstemmig vedtatt.

Tengesdals endringsforslag punkt 3 enstemmig vedtatt mot 0 stemmer for tilsvarende i rådmannens innstilling punkt 3.

Rådmannens innstilling punkt 4 vedtatt med 7 mot 4 stemmer. (FrP+KrF+V)

Rådmannens innstilling punkt 5 enstemmig vedtatt.

FS-065/15 vedtak:

Formannskapet innstiller til kommunestyret:

1. *Eigersund kommune stiller seg positive til en kommunereform som sikrer gode og likeverdige tjenester til innbyggerne, en helhetlig og samordnet samfunnsutvikling, bærekraftige og økonomisk robuste kommuner, og som er med på å styrke lokaldemokratiet.*
2. *Det nedsettes et forhandlingsutvalg bestående av ordfører, varaordfører og gruppeleder for største opposisjonsparti. Rådmannen er sekretær for utvalget. Formannskapet oppnevnes som referansegruppe for forhandlingsutvalget.*
3. *Forhandlingsutvalget gis følgende mandat:*
 - *Det etableres samtaler med Sokndal kommune, Lund kommune og Bjerkreim kommune for å avklare om det foreligger et ønske om å gå i forhandlinger med Eigersund kommune med en intensjon om å bygge en ny kommune.*
 - *Det føres forhandlinger med de kommuner som ønsker dette. Disse forhandlingene bør avklare følgende:*
 - a. *Kommunenavn og kommunevåpen*
 - b. *Lokalisering av kommunesenter*
 - c. *Hvilke funksjoner skal kommunesenteret inneholde*
 - d. *Prinsipper for organisering av den nye kommunen*
 - e. *Lokal tjenesteproduksjon som fortsatt skal være lokalisert i ulike lokalsamfunn*
 - f. *Økonomi – (pensjonsforpliktelser, gjeld, fond, investeringer med utbytte, vedlikeholdsgrad av bygninger mv)*
 - g. *Politisk struktur og representasjon*
 - h. *Ansattes plikter og rettigheter*

Forhandlingsresultatet legges frem for politisk behandling slik at endelig vedtak i

saken fattes innen sommerferien 2016.

4. *Hvis det kun oppnås positivt forhandlingsresultat med én av Dalanekommunene etableres det ikke en ny kommune. I et slikt tilfelle inkorporeres den minste kommunen i den største.*
5. *Det legges til grunn en informasjons- og kommunikasjonsplan som sikrer god innbyggerinvolvering – og som baseres på følgende hovedelementer:*
 - i. *Informasjon på kommunens nettsider*
 - j. *Folkemøter (sensommeren 2015 og vinteren 2016)*
 - k. *Fokusgrupper med ulike grupper av innbyggere som gir innspill til forhandlingsutvalget*
 - l. *Intern kommunikasjon – særlig med ansattes representanter og gjennom medvirkningsprosesser.*

Vedtaket stemmetall fremgår av voteringen.

Møtebehandling fra Kommunestyret 15.06.2015

KS - behandling:

"Punkt 3 gis slike endringer:

- Det etableres samtaler med Sokndal kommune, Lund kommune og Bjerkreim kommune for å avklare om det foreligger et ønske om å gå i forhandlinger med Eigersund kommune med en intensjon **å skape en ny kommune.**
- Det føres forhandlinger med de kommuner som ønsker dette. Disse forhandlingene **bør** avklare følgende:

e. Lokal tjenesteproduksjon."

"Nytt siste avsnitt punkt 3: Forhandlingsresultatet legges frem for innbyggerne i kommunene, og det arrangeres en rådgivende folkeavstemning om kommunestruktur i løpet av våren 2016."

Votering:

Tengesdals forslag punkt 3 (skape) enstemmig vedtatt mot 0 stemmer for formannskapetets innstilling. Formannskapetets innstilling punkt 1 - 3 a-d enstemmig vedtatt.

Tengesdals forslag punkt 3 punkt e enstemmig vedtatt mot 0 stemmer for formannskapetets innstilling. Formannskapetets innstilling punkt 3 f-h enstemmig vedtatt.

Formannskapetets innstilling punkt 3 siste avsnitt vedtatt md 28 mot 3 stemmer for Thengs forslag. (SP+SV)

Formannskapetets innstilling punkt 4 falt mot 23 mot 8 stemmer for. (H)

KS-046/15 vedtak:

1. *Eigersund kommune stiller seg positive til en kommunereform som sikrer gode og likeverdige tjenester til innbyggerne, en helhetlig og samordnet samfunnsutvikling, bærekraftige og økonomisk robuste kommuner, og som er med på å styrke lokaldemokratiet.*
2. *Det nedsettes et forhandlingsutvalg bestående av ordfører, varaordfører og gruppeleder for største opposisjonsparti. Rådmannen er sekretær for utvalget. Formannskapet oppnevnes som referansegruppe for forhandlingsutvalget.*
3. *Forhandlingsutvalget gis følgende mandat:*
 - *Det etableres samtaler med Sokndal kommune, Lund kommune og Bjerkreim kommune for å avklare om det foreligger et ønske om å gå i forhandlinger med Eigersund kommune med en intensjon om å skape en ny kommune.*
 - *Det føres forhandlinger med de kommuner som ønsker dette. Disse forhandlingene bør avklare følgende:*
 - a. *Kommunenavn og kommunevåpen*
 - b. *Lokalisering av kommunesenter*
 - c. *Hvilke funksjoner skal kommunesenteret inneholde*
 - d. *Prinsipper for organisering av den nye kommunen*
 - e. *Lokal tjenesteproduksjon*
 - f. *Økonomi – (pensjonsforpliktelser, gjeld, fond, investeringer med utbytte, vedlikeholdsgrad av bygninger mv)*
 - g. *Politisk struktur og representasjon*
 - h. *Ansattes plikter og rettigheter*

Forhandlingsresultatet legges frem for politisk behandling slik at endelig vedtak i saken fattes innen sommerferien 2016.

4. *Det legges til grunn en informasjons- og kommunikasjonsplan som sikrer god innbyggerinvolvering – og som baseres på følgende hovedelementer:*
 - i. *Informasjon på kommunens nettsider*
 - j. *Folkemøter (sensommeren 2015 og vinteren 2016)*
 - k. *Fokusgrupper med ulike grupper av innbyggere som gir innspill til forhandlingsutvalget*
 - l. *Intern kommunikasjon – særlig med ansattes representanter og gjennom medvirkningsprosesser.*

Vedtaket stemmetall fremgår av voteringen.

Du finner oversikt over alle dokumenter i saken på kommunens nettsider, www.eigersund.kommune.no - Politiske saksdokumenter: <http://bit.ly/1lywnuF>
Velg møtedato, finn saken, velg Gå til arkivsaken.

Saksgang:

Felles brukerutvalg avgir uttalelse.

Formannskapet innstiller til Kommunestyret 15.06.15

Eventuell tidligere politisk behandling:

Andre opplysninger / fakta i saken:

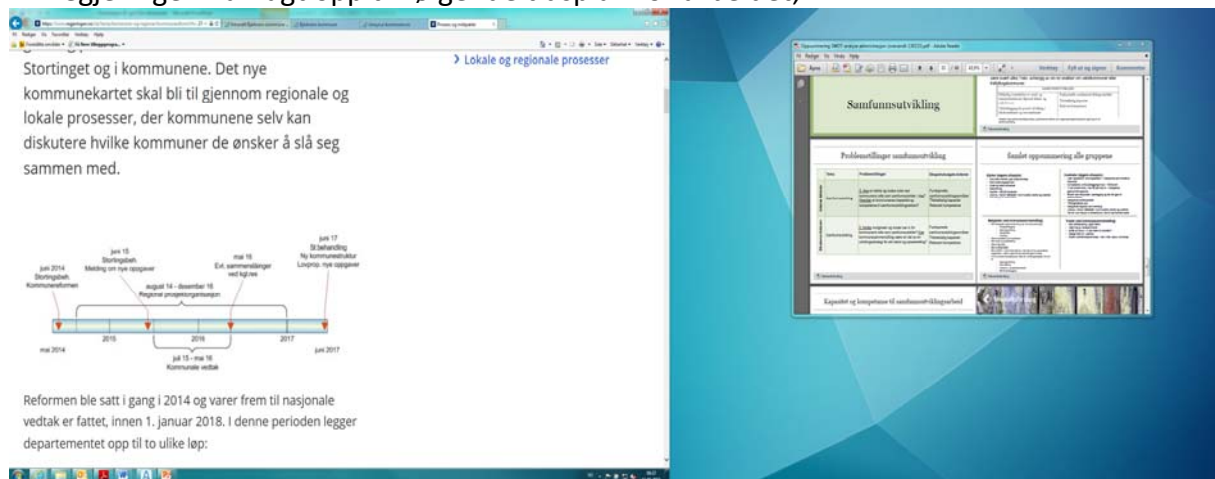
Faktiske opplysninger:

Regjeringen har lagt følgende hovedlinjer som mål med kommunereformarbeidet;

- Gode og likeverdige tjenester til innbyggerne
- Helhetlig og samordnet samfunnsutvikling
- Bærekraftige og økonomisk robuste kommuner
- Styrket lokaldemokrati

Flertallet på Stortinget støtter Regjeringens intensjoner, og har bedt alle landets kommuner utrede mulighetene for strukturendringer gjennom lokale prosesser.

Regjeringen har lagt opp til følgende tidsplan for arbeidet;

Regjeringens ekspertutvalg har lagt opp til ulike kriterier som arbeider bør fokusere på;

1. Tilstrekkelig kapasitet
2. Relevant kompetanse
3. Tilstrekkelig distanse
4. Effektiv tjenesteproduksjon
5. Økonomisk soliditet
6. Valgfrihet
7. Funksjonelle samfunnsutviklingsområder
8. Høy politisk deltakelse
9. Lokal politisk styring
10. Lokal identitet

I samling med de administrative ledergruppene var fokuset på tjenesteyting og økonomi, myndighetsutøvelse og samfunnsutvikling. I samlingen med formannskapene var fokuset på lokaldemokrati, samfunnsutvikling og prosessen rundt kommunesammenslåing.

Oppsummert SWOT-analyse fra de administrative ledergruppene

TJENESTEYTING

Styrker (dagens situasjon):

Mindre kommuner har små forhold som gir både god lokalkunnskap og oversikt over muligheter og utfordringer. Det er muligens mindre byråkrati og en kortere linje fra beslutning til utførelse. Kommunene har også ansatte som er generalister så de kan dekke flere områder. Vi opplever fleksible ansatte som også er stabile arbeidstakere. I noen grad jobber vi i interkommunale nettverk for å styrke hverandre.

Små forhold gjør at rekrutteringssituasjonen ofte er oversiktlig og at dette kan gjøres lokalt fra nærmiljøet.

Svakheter (dagens situasjon):

Største utfordring i dag er at vi har små fagmiljø som gir sårbarhet i tjenesteytingen. Alle vil være nøkkelpersoner i forhold til en sak/tjeneste, og dermed også sårbart ved fravær. Det kan også bli for tett på brukerne og gi habilitetsutfordringer. Små fagmiljø kan redusere kvaliteten på arbeidet grunnet få fagpersoner og mindre mulighet for spisskompetanse. Små fagmiljø er sårbare i rekrutteringssituasjonen.

Manglende bredde i kompetansen hos de ansatte kan gi tilsvarende redusert valgfrihet i tjenestetilbudet til innbyggerne.

Muligheter (ved kommunesammenslåing):

Større kommuner kan gi større fagmiljø og mer robuste tjenester som er mindre personavhengig til innbyggerne. Det kan bedre likebehandlingen av tilbudet til innbyggerne og gi et generelt både bredere og mer spesialisert tilbud til innbyggerne. Nye og bedre tilbud kan startes.

Flere fagfolk innen ulike områder kan også gi stordriftsfordeler både med mer faglighet, men også mindre sårbar ved fravær eller endring. Det kan bli flere med heltidsstillinger, spesielt i administrasjonen.

Større kommuner kan ha bedre mulighet til å utvikle nettbasert løsninger.

Trusler (ved kommunesammenslåing):

Største utfordringen som er pekt på er avstander. Både geografiske avstander i forbindelse med å gi et godt tjenestetilbud, men også avstand fra avgjørelse til utførelse. Denne avstandsfølelsen kan styrkes ved følelse av mindre lokalkunnskap og økt sentralisering.

Ved større kommuner kan det bli for uoversiktlig. Det kan også være at fagfolkene blir for spesialiserte og ikke ser innbyggerne sitt samlede behov.

Større kommuner kan bli byråkratiske og tunge.

ØKONOMI

Styrker (dagens situasjon):

Administrasjonen viser til at det i dag er god oversikt over utgiftene med både lokale behov og forhold, samtidig som det er forutsigbart med inntekter både i rammetilskuddet og

eiendomsskatt.

De oversiktlige forholdene vi har ved mindre kommuner gir også kort beslutningsvei, mulighet for omprioriteringer, kreativ utnyttelse av midlene og et sterkere eierforhold til sine oppgaver og miljø, og dermed lettere å se på noen områder kan styrkes i en dugnadsånd.

Svakheter (dagens situasjon):

Små kommuner har lite handlingsrom i økonomien. Med vår anstrengte økonomi har vi heller ikke mulighet for avsetninger og blir da tilsvarende sårbare for uforutsette utgifter eller variasjon i inntektene.

Det at både oppgavetyperne og krav til tjenestekvaliteten øker, samtidig med at vi opplever at oppgaver ikke blir fullfinansierte fra staten, fører til en stadig mer presset situasjon for kommunene.

Vi er sterkt utsatt for uforutsette svingninger i økonomien som f.eks. pensjon, renter, evt nytt inntektssystem.

Muligheter (ved kommunesammenslåing):

Endret struktur ved en kommunesammenslåing kan gi behov for færre i toppadministrasjonen og færre politikere. Begge disse gruppene vil føre til mindre godtgjørelse- og lønnsutgifter.

Større kommuner kan være mindre utsatt for konjunktursvingninger og kunne utnytte stordriftsfordeler. Siden inntektsmodellen som er nå skal videreføres ved sammenslåtte kommuner, vil økonomien trolig være midlertidig bedre i overgangsperioden på 15-20 år.

Større kommuner vil naturlig få større fagmiljø som både er en styrke i seg selv, men som også gir mindre behov for innkjøp av konsulenttenester. Dette gjelder innen alle områder av kommunene.

Trusler (ved kommunesammenslåing):

Mulige trusler kan være en framtidig usikker endring i rammetilskuddet. Det er også usikkert hva selve omstillingskostnaden vil være. Dette gjelder både den fysiske tilretteleggingen ved evt arbeidsplassbytte og tekniske (data-) løsninger, men også endring i organisasjonskultur ved det å bygge sammen flere ulike kulturer og miljøer.

Det er i dag økt fokus på rettighetssamfunnet. Dette kombinert med store geografiske områder, kan gi både tjenester i stort geografisk område, men dette kan også være et evt etterslep av gamle kommunestrukturer.

Større kommuner kan gi lengre avstand fra beslutning til utførelse.

MYNDIGHETSUTVØELSE

Styrker (dagens situasjon):

I dag er det nære forhold som gir oversiktlig saksbehandling. Det er også god lokalkunnskap ut fra små forhold og administrasjonen er tett på både andre faggrupper og innbyggerne. Nærhet kan også gi også en kontrollfunksjon i seg selv.

Svakheter (dagens situasjon):

Mindre kommuner har generelt lite ressurser som gir et lite kompetanse- og fagmiljø i ulike områder. Det gir også liten kapasitet og lite tid til ledelse. Dette kan gi mindre fokus og kapasitet på rapportering og strategisk ledelse.

Ved små kommuner kommer kommunens ansatte og politikere svært tett på utfordringene. Dette kan gi habilitetsutfordringer og også utfordring med kontrollfunksjonen siden den kan bli for nær.

Muligheter (ved kommunesammenslåing):

En større kommune kan gi mer profesjonalisering og spesialisering hos ansatte. Dette kan gi økt kompetanse og kvalitet til innbyggerne. Større miljø kan også se mer personuavhengig på saker og resultat som kan gi en mer lik behandling.

Ulike saker i kommunen kan bli behandlet etter fast system som vil være likt for alle. Dette kan gi bedre likebehandling og sikre både rutiner og dokumentasjon i saker. Større kommuner kan også få større utfordrende saker, men kan da ha både system og distanse til å håndtere de på annen måte enn mindre kommuner.

Større kommuner kan være mindre sårbare og kan ha større fokus på kontroll og kvalitetssikring.

Trusler (ved kommunesammenslåing):

Større kommuner kan miste den nærheten vi har i dag og bli så stor at avstand mellom vedtaksmyndighet og utøver blir for stor og en ikke lenger ser enkeltindividet.

Større kommuner kan føre til mer byråkrati, redusert ansvarsfølelse, mindre skreddersøm og lengre saksbehandlingstid.

SAMFUNNSUTVIKLING***Styrker (dagens situasjon):***

Vi opplever i dag at vi har god lokal oversikt og kunnskap i kommunen. Det er også et stort lokalt engasjement med gode og raske prosesser. Små forhold gir muligheter for nærhet og medvirkning i saker. Kommunen kan ta hensyn til lokale behov og se ulike tettsteders behov ulikt. Dette kan også være en svakhet.

Svakheter (dagens situasjon):

Mindre kommuner har manglende administrative ressurser som gir lite kapasitet til utviklingsarbeid. Det er også få årsverk som gir begrenset kompetanse. Vi kan se utfordringer som vi ikke har gjennomføringsevne til å håndtere. I dag er det noe tilfeldig i enkelte saker og vi mangler profesjonalitet på noen områder. I enkelte saker tar vi for mye hensyn til enkeltindivider, ikke til samfunnets beste.

Det er ikke mye samarbeid for regional utvikling.

Muligheter (ved kommunesammenslåing):

Større kommuner gir mulighet for mer strategisk regional tenking innenfor arealplanlegging,

næringsutvikling, samferdsel. Vi kan utnytte både kapasitet og kompetanse på bedre måte. Større fagmiljø kan gi større profesjonalitet.

Mer politikk og overordnet styring kan gi politikerne mulighet til å ta avgjørelser som vil være upopulære en plass, men til gode for regional utvikling. Dette kan gi økt vekst og sysselsetting i regionen.

Kommunesammenslåing i seg selv kan være en utviklingsstrategi i forhold til næringsutvikling, rekruttering, merkevarebygging og felles bo- og arbeidsmarked.

Trusler (ved kommunesammenslåing):

Større kommuner kan føre til mer sentralisering, også av interne oppgaver og funksjoner. Dette kan utarme lokalsamfunn og at kommunen mister både nærhet og lokalkunnskap. Større kommuner kan ha annet fokus på enkelt oppgaver og annen prioritering enn kommunene har i dag.

Oppsummert SWOT-analyse fra formannskapene

LOKALDEMOKRATI

Styrker (dagens situasjon):

Det oppleves at det er en nærhet til de politiske prosesser – og terskelen for innbyggere til å ta kontakt både med administrasjon og det politiske system er lav. Innbyggere tar kontakt både ved personlig fremmøte, gjennom telefonsamtaler og via digitale løsninger som e-post og Facebook. Den politiske bredden er stor, noe som er med på å bidra til et høyt politisk engasjement. Dette gjenspeiles bl a i høy valgdeltakelse i de minste kommunene. Den lokale identiteten er sterk. Det er et utstrakt samarbeid på tvers av partier. Dette oppleves som en styrke. Det er en sterk fellesskapsfølelse blant innbyggerne og lokalsamfunnet er oversiktlig og oversiktlig og velfungerende.

Felles prosjekter og interkommunalt samarbeid fungerer bra. Dalane er godt representert i fylkestinget. Dette gir stor grad av påvirkningskraft.

Det er stort sett enighet om de store veivalgene i de enkelte kommunestyrene, men dette kan også være en svakhet. Partipolitikken er sterkere i større kommuner.

Svakheter (dagens situasjon):

Jo færre innbyggere jo større er sjansen for å havne i habilitetsproblematikk. Nærheten til saker og personer gjør også at det kan være vanskelig å ta upopulære avgjørelser.

Det viser seg vanskelig å styrke interkommunale tiltak.

Det er tidvis dårlig oppslutning på gruppemøter. Engasjementet i de ulike partiene er ikke alltid like høyt – og det er vanskelig å få med kvinner og de unge i politikken.

Avstand mellom politikk og tjenesteproduksjon. Det er problematisk for de minste kommunene å løse alle oppgaver selv. Fagmiljøene er ikke robuste nok.

For få heltidspolitikere fører til at makten er samlet på få personer. At politikerne også har «vanlig» arbeid kan også være en styrke.

Muligheter (ved kommunesammenslåing):

Ved å slå to eller flere kommuner sammen gir dette en mulighet til å tegne kartet på nytt.

God politisk bredde, større oppslutning i politikken, og mer dedikerte politikere kan gjøre politikerrollen mer interessant. En større kommune gir større slagkraft og mer helhetlig tenking. Det regionale nivået (Dalane) vil få mer makt. Habilitetsproblematikken vil bli lettere å håndtere og det blir enklere å ta upopulære beslutninger. En større og ny enhet vil gi nye impulser og kompetansen vil bli forbedret. Dette vil særlig gjenspeiles i mer robuste fagmiljøer.

Økonomien kan bli bedre.

Det å påta seg et større ansvar kan gi flere muligheter.

En kommunesammenslåing vil føre til økt profesjonalitet og mer likebehandling. Midlene som er disponible vil bli fordelt til hele den nye kommunen.

Påvirkningen mot regionale og nasjonale myndigheter blir større og tydeligere.

Trusler (ved kommunesammenslåing):

En kommunesammenslåing vil føre til at ikke alle kan bli representert i kommunestyret, eks. geografisk. Dette vil gi mindre makt til utkantene. Makten vil være på færre hender enn i dag fordi det totalt sett blir færre kommunestyrepolitikere. De administrative og politiske prosessene blir mindre gjennomsiktede, og en del lokalkunnskap kan gå tapt. En kommunesammenslåing kan føre til sentralisering av makt og tjenester, og innbyggerne vil da tape nærhet til beslutninger og tjenester. Ren partipolitikk kan føre til at det blir vanskelig å få gode løsninger på tvers av partiskillelinjer. Tverrpolitiske lister/bygdelister kan forsvinne – eller oppstå, jfr. Hå kommune.

Et usikkerhetsmoment ved en sammenslåing er hva som vil skje med de økonomiske «gulrøttene»? Det er viktig å avklare dette. Det kan oppstå konflikter ved tøffe økonomiske beslutninger

En trussel er at sammenslåing vil føre til lengre behandlingstid på søknader og tiltak. De demografiske utfordringene kan forsterkes og bli vanskeligere å hankses med. En sammenslåing vil føre til økt pendling.

En sammenslåing hvor avstanden til beslutninger og beslutningstakere øker med tilhørende fremmedgjøring kan medføre et mindre engasjement for den nye kommunen.

SAMFUNNSUTVIKLING

Styrker (dagens situasjon):

Lokalkunnskapen er høy i kommunene. Det er lav arbeidsledighet. Kommunene bestemmer i stor grad over egen samfunnsutvikling. Det er nærhet mellom kommunen og andre aktører. Det er kort vei til «makta». Muligheter for rask saksbehandling er tilstede. Dugnadsånden er sterk – og folk bidrar i lokalsamfunnene.

Svakheter (dagens situasjon):

Det er en utfordring å skaffe riktig kompetanse på enkelte felter. Dette kan gå ut over kapasiteten og robustheten til enkelte fagmiljøer. Kan være flinkere til å bruke det planverket som er laget. I enkelte saker kan det være krevende å få gjort nødvendige vedtak. I tre av kommunene (Lund, Eigersund og Sokndal) «hviler» en seg til en viss grad på hjørnesteinsbedrifter. Bjerkreim har landbruk som sin «hjørnesteinsbedrift» og er Norges største sauekommune.

Lite arealplanlegging på tvers av kommunegrensene fører blant annet til kamp mellom kommunene om lokalisering av handelssentre.

Det å være fire enheter skaper enkelte økonomiske begrensninger. Infrastrukturelt blir

bl.a «stykkevis og delt – og ikke fullt og helt» i noen sammenhenger.

Muligheter (ved kommunesammenslåing):

Arealutvikling vil kunne bli sett i et større perspektiv slik at ressursene ble utnyttet på en mest mulig optimal måte. Ved en sammenslåing vil en kunne få et bedre overblikk – og et større perspektiv gjennom en helhetlig tenking.

En mulighet er at felles prioriteringer kunne blitt tydeliggjort i større grad. Dalane videregående skole kan være et eksempel i så måte.

En større kommuneorganisasjon ville kunne hatt større grad av fleksibilitet – for eksempel ved en større pool av ansatte som kan jobbe rundt i kommunen etter behov.

Den politiske tyngden mot regionale og nasjonale myndigheter vil bli styrket.

På næringsutviklingsområdet vil en kunne styrke den kommunale innsatsen ved å slå sammen ressursene som en bruker på dette området. Sårbarheten for den enkelte kommune knyttet opp til næringslivet kan reduseres ved en diversifisering av ulike typer næringer.

En mulighet som ligger i en større enhet er å satse på vekst i hele den nye kommunen. Dette vil være en styrking av bygdene.

Innenfor utvikling av infrastruktur vil det ligge en mulighet i å være en sterkere stemme i samferdselspolitikken

Arealplanlegging med spesiell fokus på landbruksområder/matjord kan bli et konkurransefortrinn for en større enhet. Få områder i Rogaland som har så store muligheter for utbygging utenom landbruksområder som vår region. Det ligger også et potensial i å skape flere muligheter gjennom nytenkning og innovasjon.

Trusler (ved kommunesammenslåing):

En trussel ved en kommunesammenslåing vil være at funksjoner og tjenestetilbud sentraliseres. De minste utkantene blir enda mindre – og resultatet blir utarming og avfolking av utkantene. Endrede handelsmønstre som fører til redusert tilbud i distriktet kan bidra til å forsterke dette.

Ulike og motstridende interesser kan føre til at et geografisk område/sted «tar alt». Den administrative og politiske maktbalansen kan bli forrykket.

En trussel vil være at økonomiske prioriteringer og kost/nytte vurderinger fører til at det ikke vil være rom for å ha et desentralisert samfunn.

Innbyggerne og tilhørighet (identitet)

- **Hva føler innbyggerne tilhørighet til? Stedet de bor, kommunen, nabokommuner, fylke, landsdelen?**
Identiteten knytter seg til navnet på kommunen. Plassen man bor er viktigere enn både kommune og region. Det er likevel slik at ulike settinger gir ulike svar; Når vi er i Oslo sier vi at vi kommer fra Rogaland, når vi er på fylkestinget sier vi at vi er fra Dalane.
- **Hvordan vil innbyggernes tilhørighet kunne endre seg ved en kommunesammenslåing?** Tilhørighet vil i større grad bli knyttet til lokalområder enn det som er tilfellet i dag. Tilhørigheten vil sannsynligvis ikke endre seg vesentlig ved en sammenslåing. Utkantsbefolkningen kan føle at de minster tilhørigheten til kommunen. De vil nok være en frykt for å bli «spist opp». Endret tilhørighet til et større

område tar tid, og er noe som må «gå seg til». Tilhørighet vil avgjøres av om innbyggerne trives og er fornøyd med tjenestene som tilbys. For mange vil det likevel være som før. Avstandene kan bli større både geografisk og mentalt.

Hvor godt en lykkes med utrednings- og sammenslåingsprosessen er avgjørende for tilhørighet. Fokus må være på å bygge en ny kommune. Tidsperspektivet er en trussel – tidsrammene er svært knappe.

Oppgavemeldingen

Regjeringen har lagt fram melding til Stortinget om «Kommunereformen – nye oppgaver til større kommuner». Oppsummert for kommunene kan vi vise at ny oppgavefordeling trekker fram følgende;

Oppgaver knyttet til velferd

- Tannhelse
- Rehabilitering
- Basishjelpemidler
- Forsøk DPS
- Boligtilskudd
- Varig tilrettelagt arbeid
- Arbeids- og utdanningsreiser

Oppgaver knyttet til lokal utvikling

- Tilskudd frivillighetsentraler
- Lokal nærings- og samfunnsutvikling
- Tilskudd nærings- og miljøtiltak i skogbruk
- Tilskudd beite, jordbruk, verdensarv
- Enkeltutslippstillatelser, forurensningslov
- Naturforvaltning

Andre oppgaver

- Vigselsrett for borgerlige vielser
- Notarialforretninger – bekrefte underskrifter på dokumenter og bekrefte rett kopi
- Godkjenning svømmeanlegg

I tillegg skal det vurderes om det er formålstjenlig å flytte på andre oppgaver.

Innbyggerinvolvering

Rådmannen anbefaler at innbyggerne får si sin mening om en kommunesammenslåing. Dette kan gjøre på flere ulike måter. Det opplegget som rådmannen vil anbefale er som følger:

Innbyggerne for komme til orde i to faser; først i en tidlig fase, hvor de både kan si sin mening om retningsvalg og hva som vil være viktig for dem i en sammenslåingsprosess. Deretter i forkant av endelig vedtak, hvor de kan si sin mening om det fremforhandlede resultatet.

For å gjennomføre dette anbefales det å invitere til folkemøter og til å etablere fokusgrupper. Et folkemøte er et åpent møte hvor kommunen inviterer innbyggerne til informasjon og debatt. Et folkemøte vil naturlig nok finne sted på ettermiddags-/kveldstid. Det legges opp til et folkemøte i starten på prosessen – og et i sluttfasen.

I tillegg vil rådmannen anbefale at det etableres en del fokusgrupper. Fokusgruppe er en kvalitativ metode hvor en gruppe mennesker samles, diskuterer og fokuserer på et gitt tema. Målet er å bringe frem deltakernes oppfatninger, følelser, holdninger og ideer om et utvalgt tema. I denne sammenhengen er anbefalingen at fokusgruppene skal komme til orde i forkant av eventuelle forhandlinger slik at gruppen som forhandler skal få innspill på hva som er viktig for innbyggerne i en kommunesammenslåingsprosess. Tilsvarende skal fokusgruppene få komme med sine refleksjoner og innspill når et forhandlingsresultat evt foreligger. Rådmannen vil anbefale at det etableres følgende grupper med inntil 7 medlemmer i hver gruppe:

- Barn og unge
- Felles brukerutvalg (eldre, funksjonshemmede, innvandrere)
- Handel og næringsliv
- Lag og organisasjoner

Vurderinger:

Tidsplanen som regjeringen har lagt opp til er ambisiøs. Det skal fattes endelige vedtak i hver kommune før sommeren 2016. Dette gir grunn til stram regi i arbeidet framover.

Kommunene bør konkretisere samarbeidsalternativene så raskt som mulig, sørge for god innbyggerinvolvering og skape gode grunnlag for politiske vedtak.

Telemarkforskning har delt inn kommunenes oppgaver i ulike faser;

- Sonderingsfase. Kartlegge sammenslåingsalternativ man ønsker å utrede, og avklare om det er interessant for de involverte kommunene.
- Utredningsfase – intensjonsavtale. Kartlegger fordeler og ulemper med kommunesammenslåing. Forhandlinger med sikte på å utarbeide en intensjonsavtale for bygging av en ny kommune.
- Debattfase – vedtak om sammenslåing. Etter utarbeidelse av intensjonsavtale vil det være tid for debatt. I denne fasen bør innbyggerne høres for å kunne si sin mening om en eventuell sammenslåing.
- Gjennomføringsfase – etablering av ny kommune. Perioden fra vedtaket er fattet om sammenslåing til den nye kommunen er en realitet. Denne fasen kan deles i planleggingsfase og implementeringsfase.
- Driftsfase. Ordinær drift etter formelt godkjent sammenslåing.

I vårt arbeid i Dalane er vi nå et sted mellom sonderingsfase og utredningsfase.

Saksbehandlers vurderinger:

Rådmannen er av den oppfatning at tidsrammen for å komme i mål med en god prosess er knapp, men overkommelig. Dette fordrer at prosessen påstartes så raskt som mulig – og at det legges opp til at ulike prosesser kjøres parallelt.

Rådmannen mener følgende løp vil tilfredsstille kravene til kvalitet, ryddighet, involvering, informasjon og ikke minst hensynet til tid:

-Det bør snarest nedsettes et forhandlingsutvalg.

-Utvalget bør invitere Sokndal kommune, Lund kommune og Bjerkreim kommune til samtaler for å kartlegge om det er aktuelt å gå i forhandlinger

-Oppstart av forhandlinger om en ny kommune bør skje senest i oktober. Målet med forhandlingene må være å avklare en del sentrale spørsmål knyttet til en kommunesammenslåing, og utarbeide en intensjonsavtale for en ny kommune.

-Intensjonsplanen bør være klar vinteren 2016, slik at det er rom for innbyggerhøring og debatt før endelig vedtak fattes i kommunestyret.

-Forhandlingsresultatet legges frem for politisk behandling slik at endelig vedtak skjer innen sommerferien 2016.

Hvis det kun oppnås positivt forhandlingsresultat med én av Dalanekommunene etableres det ikke en ny kommune. I et slikt tilfelle inkorporeres den minste kommunen i den største.

Eigersund kommune er definert som en kommune som er stor nok til å kunne gå videre uten å slå seg sammen med andre kommuner. Såfremt ingen av de andre Dalanekommunene ønsker å forhandle med Eigersund kommune avsluttes prosessen.

I arbeidet legges det til grunn en informasjons- og kommunikasjonsplan som sikrer god innbyggerinvolvering – og som baseres på følgende hovedelementer:

- a. Informasjon på kommunens nettsider
- b. Folkemøter (sensommeren 2015 og vinteren 2016)
- c. Fokusgrupper med ulike grupper av innbyggere som gir innspill til forhandlingsutvalget
- d. Intern kommunikasjon – særlig med ansattes representanter og gjennom medvirkningsprosesser.

Universell utforming:

Økonomiske konsekvenser:

Våren 2016 kommer det en kommuneproposisjon med framlegg til nytt inntektsfordelingssystem for kommunene. Denne er trolig viktig som grunnlag det endelige vedtaket som skal fattes. Det forutsettes at denne kommer i god tid før saken legges frem for politisk behandling.

Det er signalisert to ulike løp fra regjeringen. Dersom en går i gang med en sammenslåing vil kommunene få engangsstøtte, reformstøtte og beholde eksisterende tildelingsmodell (basistilskudd og småkommunetillegg). Dersom det ikke blir en sammenslåing, vil de økonomiske konsekvensene være mer usikre. Kommuneproposisjonen som kommer våren 2016 gir sannsynligvis nærmere svar på dette.

Legg inn nye linjer/fjern tomme linjer ved behov. Detaljeringsnivå vil være avhengig av sakstype. Merk at samtlige saker som har økonomiske konsekvenser skal forelegges økonomisjefen før saken leveres til godkjenning/politisk sekretariat. Tabellene kan kun slettes dersom det er påført at det ikke er noen økonomiske konsekvenser.

Alternative løsninger:

Eigersund kommune ønsker ikke at det gjennomføres en kommunereform i Dalane og ser det derfor ikke som aktuelt å delta i den videre prosessen.

Dokumenter vedlagt saken

DokID	Tittel
404205	Oppsummering samling 2 Dalane
404207	Oppsummering samling 1 Dalane